

Светослав Минков

Водородният господин и кислородното момиче

Това химическо произшествие се случи в далечната земя на чудесата — някъде в Съединените щати. Ако не се лъжа — в Милуоки. Или в Чикаго. Или във Вашингтон. Да, да: във Вашингтон. Там, драги читателю, един известен учен дошъл до заключение, че тъканите на човешкото тяло се състоят от 16 химически елемента и образуват 22 основни химически типа, които определят характера на човека. Има, казва уважаемият учен, калциеви, кислородни, водородни, азотни и така нататък люде.

Великолепно. Напълно сме съгласни с тая теория. Най-сетне защо да не повярваме и в нея, щом вярваме, че кибритената клечка води началото си още от времето на египетския фараон Аменотеб III? Ние дори поздравяваме бележития мъж на науката, задето е имал щастливата идея да поразчопли малко нашата тленна плът, да я съзерцава от биохимична гледна точка и в края на краищата да докаже нелепостта за нейния божествен произход. Може ти, драги читателю, да не си съгласен с нас, може да ти стане и криво, че авторът изказва тъй недвусмислено възхищението си от откритието на американския учен, ала няма що: нали и ти, и аз сме хора съвременни и обичаме истината? Нали и ти, и аз знаем много добре, че времето на белите перуки и на менуетите отдавна е минало.

Занимавал се човекът години наред с тъканта на тялото ни и доказал нещо, което праща по дяволите всички досегашни изследвания в тая област. Кажете, не заслужава ли тогава този човек не само похвала, но и Нобелова премия? По руменината на лицето ти, драги читателю, отгатвам, че ти не можеш нищо да ми възразиш. Ти си дълбоко убеден в правотата на думите ми, ала от гордост или просто от някакво егоистично себелюбие не искаш да паднеш на гърба си. Но ето, тъкмо сега, когато ти споделяш напълно мнението ми, аз на свой ред искам да въстана срещу откритието на въпросния американски учен, или по-право, не срещу самото откритие, а срещу неговото практическо приложение в живота. Разбираш ли? Срещу това безогледно превръщане на теорията в практика, срещу тая дръзка интимност на науката, която си бърка носа навсякъде и навлиза дори в свещената област на любовта.

Да, става дума за любовта! Моля, снемете си шапките и слушайте с внимание! След като нашият учен развил всестранно своята теория за химическите елементи на човешката тъкан, хрумнала му мисълта да твърди, че могат да се женят само ония хора, чиито „химически типове“ съвпадат. Обхванат веднъж от тая натрапчива мисъл, той отишъл още по-далеч: предложил да бъдат подлагани на предварителен химически анализ всички ония, които желаят да встъпят в брак... И понеже Америка е страната на бързите и радикални реформи, идеята за химически анализ на новобрачните се възприела мигом от всички кръгове на обществото и се въплътила в специален закон, по силата на който бъдещите съпрузи се задължавали да се явяват на преглед в създадената за целта химическа лаборатория. На пръв поглед, разбира се, в тая реформа няма нищо лошо — още повече, ако от нея зависи заздравяването на расата или отстраняването на бъдещите недоразумения между съпрузите. Ала погледната малко по-иначе, тя крие в себе си такива съдбоносни изненади, че човек наистина трябва да я осъди най-жестоко, ако иска да бъде чист пред съвестта си. Във всеки случай ние ще оставим да говорят самите факти и затова именно ще разкажем истинската покъртителна история на водородния господин и кислородното момиче.

Живееха двама млади хора, които се обичаха безумно и служеха за пример на подрастващите поколения. Нещо като Ромео и Жулиета, само че в съвсем друга действителност: танцуваха румба, мечтаеха за Холивуд, следяха със затаен дъх всички спортни сензации и сами бяха отлични спортисти. Над тяхната слънчева младост никога не бе минавала сянка — ето защо те имаха всичкото право да вярват, че са родени един за друг.

А щом вярваха това, много естествено е, че един прекрасен ден те решиха да се оженят. Макар и да се обичаха, както казахме, безумно, двамата млади хора заговориха за своята сватба не с онова романтично увлечение, което заслепяваше нашите прадеди и сетне ги хвърляше в хаоса на семейните междуособици, а с оная тразва и практична прозорливост на съвременния човек, който гледа на брака с острото око на математик. Седна, значи, бъдещата съпругеска двойка край една маса и започна изчисленията. От бащите — толкова наследство, от лелите — толкова, от калифорнийския чичо с артериосклерозата — толкова: значи, бракът може да се осъществи. Като дойдоха до това радостно заключение, двамата влюбени пристъпиха към съставянето на своя съпругески договор. Определиха си правата и задълженията, кой къде може да ходи и с кого да се среща, какви грамофонни плочи могат да се внасят вкъщи, какви трябва да бъдат мустаците на съпруга и веждите на съпругата (първите в стил „Менжу“, а вторите в стила на „божествената Грета“). Разбира се, раждането на децата, поради чисто физиологични причини, бе предоставено на съпругата, но затова пък мъжът се задължаваше да люлее бебето и да го залъгва с биберона по два часа всяка вечер, без да се прозява. В това време, през тия два часа, жената имаше неограничената свобода да седи в своя клуб и да взема участие в дебатите по разоръжаването на Европа. Както виждате, всичко беше пресметнато умно, предметно и дори от хуманитарна гледна точка.

И тъй, щастливите годеници се хванаха подръка и се запътиха към химическата лаборатория. А химическата лаборатория се намираше на Третото авеню и беше препълнена с народ. Всевъзможни хора, знаете. С каскети и с бомбета, новоизлюпени юноши и попрецъфтели момичета с копринени клепки. Всички седнали на канапетата и чакат позволение за сватба. Ако тия хора се намираха в някое наше учреждение, щяха ей така да остарееят от чакане, докато им дойде редът за преглед. Щяха просто да се сраснат със столовете и да забравят, че са искали да се женят. Но американците действуват със светкавична бързина — не лепят гербови марки, не водят входящи и изходящи дневници, не пият кафета по канцелариите. Още щом се явите там по някаква работа, и чиновникът ви казва: готово. Искате справка — ето ви справката. Искате удостоверение — ето ви удостоверението. Ама ще възразите: това е телепатия. Олрайт, телепатия да бъде. За нас методите нямат никакво значение. Важното е да не висим като просяци по учрежденията и да ставаме жертва на разни бюрократи и педанти.

Та искам да кажа, затова и нашата влюбена двойка не седя дълго в чакалнията на химическата лаборатория. Поприказваха си двамата сладко и весело и ето, вратата се отвори и един триметров американец със златни челюсти ги извика по име.

— Мис Хенкок!

— Мистер Клапингтън!

Годениците скочиха от местата си и влязоха в една малка стаичка, където нямаше нищо друго освен няколко кожени кресла и един пейзаж на стената със залязващо слънце над езерото Титикака.

— Моля, заповядайте! — обърна се човекът със златните челюсти към младото момиче, като му посочи тежката кадифена завеса, зад която се намираше самата лаборатория за изследване на новобрачните.

Мис Хенкок стисна усмихната ръката на годеника си и се загуби зад завесата.

А мистер Клапингтън се отпусна в едно кожено кресло и се замисли за бъдещия си съпругески живот. Неизразимо щастие озари сърцето му, той си представи съвсем ясно своето скорошно сватбено пътешествие към Сандвичевите острови.

— Мистер Клапингтън, сега е ваш ред! — извика неочаквано високият химик, като застана пред замечтания момък.

— Ах, значи, мис Хенкок е вече готова? — възкликна учуден годеникът. — Е как, какъв е резултатът?

— Не мога да ви кажа нищо, преди да изследвам и вашата тъкан! — отвърна сухо ученият и тръгна с бързи крачки към завесата.

Мистер Клапингтън въздъхна и го последва.

В това време мис Хенкок седеше в трета стая, от другата страна на лабораторията, съсредоточена в оправянето на тоалета си. Върху капачето на една пудриерка тя оглеждаше тънките си устни и ги гримираше с карминено моливче. Като извърши тая твърде сложна операция, девойката щипна с два пръста златната къдрица над челото си и я мушна под малката си шапчица, сетне се огледа още веднъж в капачето на пудриерката и се усмихна самодоволно.

В тоя миг при нея се втурна мистер Клапингтън — развълнуван, бледен, с широко разтворени очи, в които се четеше смъртна уплаха.

— Скандал! — извика годеникът. — Това е нечуван скандал!

— Какво има? — попита тихо мис Хенкок, като отстъпи назад и чантата ѝ от крокодилска кожа се изплъзна от ръцете ѝ.

— Какво има ли? — крещеше обезумелият мистер Клапингтън. — Какво има? О, нещастнице, нима не разбираш? Ти принадлежиш към кислородната група, а аз — към водородната!

— Че какво от това? — промълви смутено годеницата, която все още не можеше да проумее всичкият трагизъм на положението.

— Господи, ти трябва да си полудяла! Не чуваш ли какво ти казвам? Ти принадлежиш към кислородните типове, а аз — към водородните! Между нас е изключен всякакъв брак! Ти трябва да се омъжиш за някой кислороден идиот, а аз... не, аз по-скоро ще се самоубия, отколкото да се жена за друга жена!

Мис Хенкок се вцепени от ужас, дъхът ѝ спря на гърлото, сърцето ѝ престана да бие.

— Значи, всичко е свършено между нас? — прошепна тя и от големите ѝ сини очи закапаха сълзи.

— Да! — гърмеше в припадък на неукротима ярост нещастният водороден годеник. — Ние сме осъдени на вечна раздяла от някакъв глупав закон, който слага любовта в реторта и прави химически анализ на нашите най-свети чувства! Но аз няма да позволя тая гавра! Не, аз ще отида при президента, ще се явя при самия Ал Капоне и ще го накарам да дигне във въздуха цялата тая лаборатория заедно с нейния отвратителен шеф!

— Излишно е да се вълнувате повече — каза усмихнат човекът със златните челюсти, като се яви в средата на стаята и застана между двамата влюбени. — Вълненията и тревогите само затрудняват правилното кръвообращение през аортата на сърцето...

— По дяволите всички тия съвети! — избухна отново мистер Клапингтън и сви юмруци, готов за боксово нападение.

— Кажете, моля ви, кажете, непоправимо ли е всичко това? — извика кислородната мис Хенкок и падна на колене пред човека на науката.

— Какво да ви кажа, мис? Съжалявам само, че не мога да ви помогна с нищо — рече съчувствено химикът, като се наведе и дигна младото момиче от пода. — Водородният състав на вашия годеник е от такава валенция, че аз дори ви съветвам да прекратите всякакви по-нататъшни срещи с него, ако изобщо милеете за живота си.

— Много се лъжете, уважаеми мистер, ако смятате, че моята годеница ще ви послуша — забеляза злъчно момъкът с пламнало от възбуда лице. — Тя не само че не ще престане да се среща с мен, но дори ще се омъжи за мен, чувате ли? Напук на всички ваши констатации и химически изследвания, въпреки строгата категоричност на закона, разбрахте ли ме сега?

— Тогава на мен не ми остава нищо друго, освен да подчертая още веднъж, че от такава любов като вашата не може да се очаква нищо друго — отвърна равнодушно ученият и се скри в лабораторията си.

— Идиот! — изръмжа зад гърба му мистер Клапингтън и като дръпна годеницата си за ръка, излезе с нея на улицата и двамата се изгубиха в тълпата.

* * *

Разбира се, нито мис Хенкок, нито мистер Клапингтън останаха дълго под гнета на своето безгранично отчаяние, породено от жестоката неумолимост на химическия анализ. Още щом напуснаха лабораторията и изчезнаха в пъстрата навалица на Третото авеню, мрачните им мисли мигом се изпариха и сърцата им разгоряха още по-силно в пламъка на оная стихийна любов, която не признава никакви условности и не може да бъде победена от нищо. Пред тях се разгръщаше животът във всичкото си великолепие и в цялата си зашеметяваща примамливост, те вървяха притиснати един до друг, окрилени от слепия героизъм на своята младост. Сега, когато и двамата съзнаваха горчивата истина, че химията е обявила война на техния законен брак, у тях се пробуждаше бавно, ала със страховита и величава сила чувството за един нечуван подвиг: да потъпчат закона, да се изгаврят с академичното целомъдрие на науката, която искаше да ги оберече на вечна раздяла. В изблик на внезапна и трогателна нежност мистер Клапингтън прегърна годеницата си и я целуна страстно по устните пред очите на стотиците минувачи, сетне извади из портфейла си една банкнота от пет долара и я подаде на явилия се полицаи, за да си плати глобата за нарушението на публичния морал.

Още същата вечер двамата влюбени се издигнаха в облачните висини на едно грамадно здание и там, в шейсет и третия етаж, изживяха всички неочакван ужас на първата и последна нощ от своето трагично съпружество. Да, по никакви необясними и загадъчни пътища науката и законът доказаха, че са по-силни от любовта и че когато влюбените поискат да откъснат на свой риск забранения плод, тогава те могат да станат жертва на едно необикновено произшествие.

Ала нека предадем дословно съобщението на вестниците, което хвърля достатъчно светлина върху цялата тая трагедия:

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ КЪМ ВЛЮБЕНИТЕ

„Снощи към 10 1/2 часа една страшна експлозия разтърси целия град и предизвика истинска паника сред гражданите. Първите слухове разнесоха сензационната вест за някакъв атентат над известната банкерска къща «Гъдиярд Флинт и К-о». Впоследствие обаче се установи, че експлозията е станала на Бродстрийт, където в шейсет и третия етаж на

небостъргач №17 са нанесени големи поражения. От допълнително събраните подробности можахме да научим, че това нещастие се дължи на неблагоприятието на двама млади хора, а именно — на мис Оливия Хенкок и на нейния годеник мистер Трапси Клапингтън.

Поменатите млади хора, които са загинали на местопроизшествието, без да оставят някаква следа, се обичали отдавна и най-сетне решили да се оженят. Следвайки строгите предписания на закона, те отишли на преглед в химическата лаборатория. След изпълнението на предвидените формалности обаче се установило по един безспорен начин, че мис Хенкок принадлежи към кислородната група, а мистър Клапингтън — към водородната. Следователно, на двамата годеници било отказано исканото разрешение за сватба. Ала вместо да се примирят с резултата от химическия анализ и да схванат сериозната опасност, която би могла да възникне от съвместния им съпружески живот, мис Хенкок и мистер Клапингтън прибегнали до неразумното и осъдително средство да встъпят в запретените връзки на един незаконен брак. Те си наели квартира на Бродстрийт и още през първата брачна нощ станали жертва на своята безразсъдна постъпка, тъй като кислородните и водородните атоми на двамата предизвикали сложния химически процес на обезпелтяване на материята им и я превърнали в гърмящ газ, който експлоадирал с ужасна сила. Като изказваме съболезнованията си към близките на трагично загиналата двойка, ние не можем да не подчертаем радостта си от грандиозния напредък на науката, която от ден на ден дава все по-блестящи доказателства за своята могъща сила. Същевременно ние се обръщаме с предупреждение към всички влюбени да овладяват чувствата и страстите си и да бъдат напълно сдържани един към друг, докато химическият анализ на тъканите им не определи какви трябва да бъдат изобщо техните отношения. Иначе печалната случка на Бродстрийт ще сложи началото на една истинска анархия, която би застрашила не само морала, но и устоите на цялото днешно общество.“

* * *

Спомняш ли си, драги читателю, нашите някогашни учители по литература? Те седяха зад изпоцапаните с мастило и тебешир катедри, говореха ни за Омир, за Байрон, за мировата скръб, сетне скъсваха изведнъж с всякаво поетично бленуване и почваха да ни мъчат с един ужасно досаден и дори малко полицейски въпрос:

— Какво е искал да каже авторът с това съчинение?

Припомням си тая незначителна подробност из твоето минало, драги читателю, само за да не ме поставиш в онова глупаво състояние, в което бих изпаднал и сега, ако ме запиташ:

— Каква е идеята на тоя разказ?

Помисли ти сам и си извади заключение. Аз ще ти кажа само: разбираш ли какво значи да се обявиш срещу светата ненакърнимост на установени вече истини и срещу така наречения правов ред на нещата? Това значи: да рискуваш главата си.

На края ще добавя още няколко думи — ей така, просто защото не ми се иска да оставя писалката. Зная, че ти ще ме упрекнеш, задето съм излязъл из рамките на нашата родна действителност и съм ти разказал една история, която се е случила на хиляди километри далеч от нас. Но нали ние имаме пълната свобода да говорим по всякакви обществени въпроси дори когато с тях е свързано някакво събитие, станало, да кажем, на Марс или на Нептун? Нали най-сетне ние сме напредничав народ и днес-утре можем да въприемем напълно американската практика за химически анализ на новобрачните въпреки протестите на благочестивите старци от Светия ни Синод?

Аз, драги читателю, те моля да си вземеш бележка от всичко гореизложено и да имаш пред вид какво става по широкия свят.